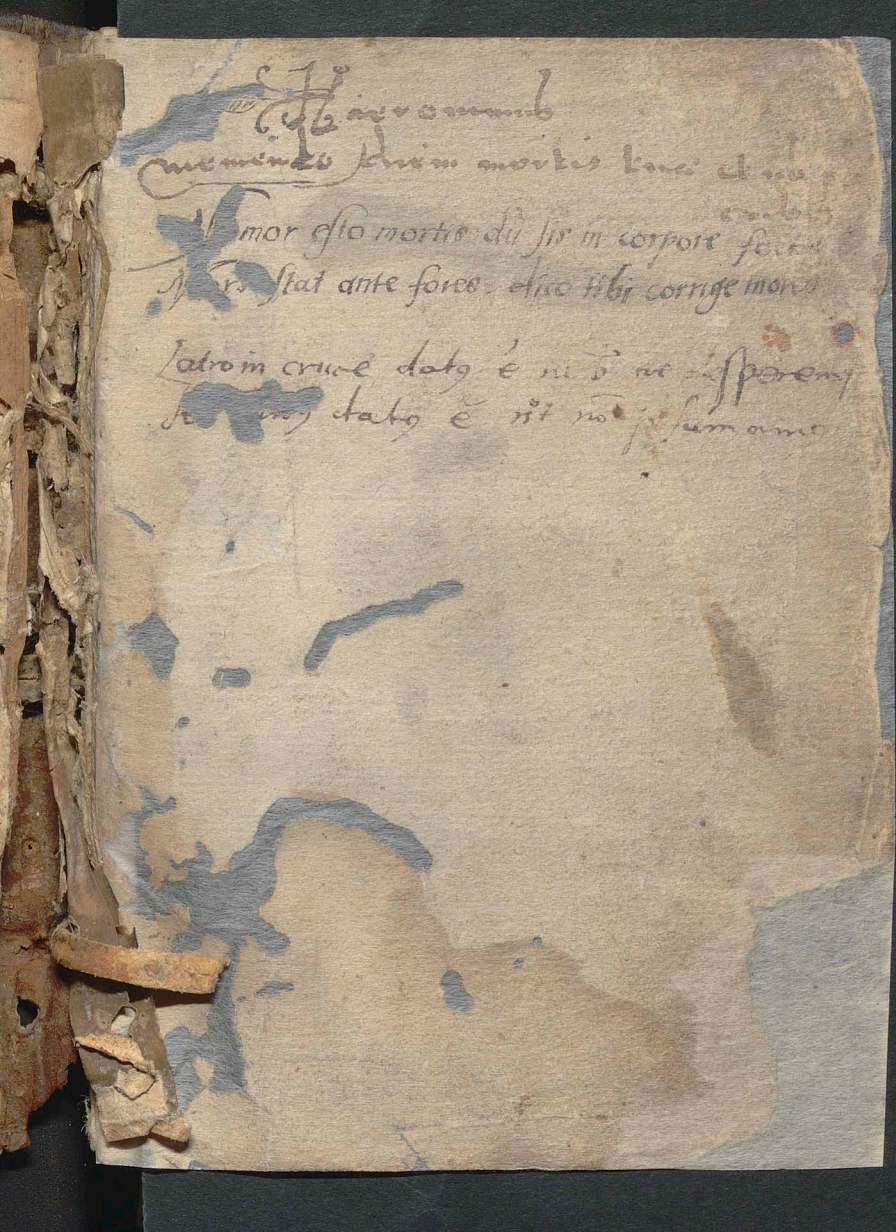

Cura Pastoralis pro ordinando tentamine Collecta.

BIBLIOTHECA
VNIVERSITATIS
CRACOVIENSIS
910286
I

Vra est onorosa atq; solicita custodia animarū alicui cōmissa. Ut animas hominum custodiāt ne pereāt: sed potius vt saluent. Sacerdotes igit debent scire ea que officium eor maxime curatorū iuxta quattuor ethimologias huius nominis (vt habet Joannes Damascenus) cōcernunt. ¶ Uno modo. Sacerdos dicit quasi sacra dicēs: ideo dicunt ethimologice sacerdotes: quasi missarū celebratores. Quare tantū de scientia habere debent: qđ scient recte & distincte legere: et ea que in misse officio continent: ad minus grāmaticaliter intelligere: cōgrue pnunciare: accentuare: & debite pnūciare. ¶ Alio modo sunt sacramētorum administratores. Ideo sacerdos dicit quasi sacra dans. Quare tm̄ de sciētia habere debēt: qđ sciant numerū sacramētorū & q̄ sit debita forma materiaq; cuiuslibet sacramēti: & modū ministrādi: ea maxime q̄ ad eos spectāt. ¶ Tertio dicunt cōfessionū auditores. Ideo sacerdos dicit quasi sacer dux hoc modo: opus est eos scire discernere inter leprā & nō leprā. id est, inter peccatū & nō peccatū: & imponere satisfactiōes salutares. ¶ Quarto sacerdotes sūt plebis doctores. Ideo dicit sacerdos quasi sacra docēs: hoc modo opus est eos scire ad minus in articulis fidei: & alijs preceptis dei informare.

¶ Item Sacramentū ꝑm Joannē Scotū doctorem subtilem dist.iiij.q.v.quarti sententiarū. Est signum sensibile ⁊ diuina institutiōe significās affectum gratuitū ad salutē hominū viatorū ordinatum. Sed ꝑm Augustinū.x. de ciuitate dei. Est sacre rei signū. Sed ꝑm Magistrū.iiij.sententiarū.di.j. Sacramentū est:inuisibilis gratie:visibilis forma:vt in baptismo ablutio peccatorū:est inuisibilis gratia:⁊ aqua naturalis eiusdem: est visibilis forma.

Septem sunt sacramenta: scilicet
- Baptismus.
- Confirmatio.
- Sacer ordo.
- Eucharistia.
- Penitentia.
- Matrimonium.
- Extrema vnctio.

Quorū duo sunt voluntaria:scz.Matrimonij ⁊ sacer ordo:quia nemo coartādus est ad sumendū ea. Sed alia quinq; sunt necessaria.s. Baptismus:Cōfirmatio:Eucharistia:Penitentia:⁊ Extrema vnctio.q̄a sunt in ꝓcepto:⁊ quilibet tenet ea suscipere ꝓ loco ⁊ tpe. ¶ Tria sunt sacramēta irreiterabilia s.Baptismus:Cōfirmatio:⁊ Sacer ordo. Quia in eis imprimunt characteres indelibiles ipsi anime in collatiōe eorū. Unde reiterās ea ꝑm canones: est a susceptiōe sacrorū ordinū impediēdus: ⁊ ꝑm leges decollādus. ¶ Reiterabilia sacramēta sunt q̄ttuor s.Eucharistia:Penitētia:Extrema vnctio:⁊ Ma-

trimoniū: qꝛ in collatione eoꝝ nō imprimunt̄ caracteres indelibiles ipsi anime. ¶ Caracter est quedam spūalis entitas: quā homo ꝯsequit̄ in suscepti one sacramēti. ¶ Uirtus seu effectus sacramētoꝝ in generali. Est auferre culpā si inuenit eam. Et cōferre gratiā vel est augere: si debite ⁊ deuote sumātur. Uñ tria requirunt̄ ad om̄e sacramentū. s. materia: forma: et intentio ministri. ¶ Baptismus ꝑm Magistrū. iiij. sen. dist. iij. Est intinctio. id est. ablutio corpis exterior facta sub forma v̄boꝝ p̄scripta. Uel sic. Baptismus: est intinctio facta in aqua verbo vite ꝯsecrata: ad delendū peccatū originale. Uñ baptismus grece: ablutio dicit̄ latine. Et baptiso as. are. id est. ꝙ abluis ere. ¶ Triplex est baptism⁹ Nam quidā est fluminis: ⁊ est qñ quis in aqua naturali baptisat̄: ⁊ iste est sacramentū ecclesie: ⁊ tale baptismate nullus seip̄m potest baptisare: quia ꝑm Augustinū. j. lib. de Trinitate. Nullus seip̄m gignit corporaliter: ergo nec spūaliter: q̄ regeneratio fit ꝑ baptismū: vt dicit̄ Joannis. iiij. ergo. ⁊c̄. Alius est baptismus flaminis: et est qñ quis per infusionem gratie spūsancti inuisibiliter mundat̄ a peccato. Et tali baptismo potest vnus seip̄m baptizare: habendo deuotionē ad baptismū ꝓponēdo in se: si haberes baptisantē ⁊ oportunitatē velles baptisari. Et si talis moreret̄ in huiusmodi ꝓposito saluaret̄. ¶ Alius est baptismus sanguinis. Et est qñ quis in ꝓprio sanguine baptisat̄: qñ scilicet nō baptisa-

tus suscipit mortē pro fide christi. Et ille baptismus proficit ad salutē anime: dū tñ habeat baptismus aqua in voto ab adulto. Unde legit in legēda sctē Catharine de rhetoribus: et de pueris in camino ignis. Sed in pueris nō requirit tale votū: sed sufficit moris tollerata p christo: vt patet de innocētib⁹ et nullus potest seipm baptisare hoc modo. Nulli enī licitū est seipsum interficere p quacunq; causa. Unde factū Sampsonis ⁊ Josie: qui seipsos interfecerūt ꝼm beatum Piero, nō est trahendū in consequentiā: quia priuilegia paucoꝝ nō faciūt legē cōmunem. ¶ Materia baptismi: est aqua elemētaris naturalis: simplex: recens ⁊ mūda: qz sacramentū maxime necessitatis debet habere materiā maxime cōmunem: ne ꝓpter defectū materie aliquis impediret a susceptione baptismi: sed baptismus est huiusmodi: ergo. Ex quibus patet: ꝙ nullus potest baptisari in aqnis distillatis: sicut est aqua roseacea: nec in vrina: nec in ꝓpio spisso: etiā prodio spisso tas resoluto: nec in oleo: nec in vino. Scire tñ debes: ꝙ in casu necessitatis dum nō possit habere aqua naturalis: potest fieri in aqua expressa de luto: ⁊ in aq̄ liquefacta ex niue: ⁊ similiter in lixiuio collato per cineres. Unde scias siue aqua sit calida: tepida vel frigida: bñdicta vel nō bñdicta: nihil facit ad baptismum: dum euitet periculū pueri tpe frigido. Sed benedicit in ecclesijs: ꝓpter solennitatē ⁊ maiorem reuerentiā sacramēti. ¶ Forma baptismi ꝼm lati-

nos: q̃uis greci habēt aliā: in idem tñ redeūt: eo q̃ ambe faciūt christianū. Est hec. Joannes. Ego baptiso te in nomine patris ⁊ filij ⁊ spiritussancti amē. Unde baptisandus debet noīari ꝓprio nomīe: ⁊ exprimere debet baptisans hoc ꝓnomen ego: quāuis ambo nō sint necessaria. Ideo illa forma predicta debet esse integra: ⁊ non corrupta: nec in principio dictionū: nec in fine debēt sumi notionalia: sicut est genitor genitus. Sic scias aliquos ex fatua deuotione addere ad predictā aliquē sanctū: dicentes ⁊ subiungētes: ⁊ in honore btē Marie virginis: que additio: ⁊ ꝯsimilis nihil facit ad baptismū. Minister extra casum necessitatis est solus sacerdos: sed in casu necessitatis potest esse vir vel mulier: tam fidelis q̃ infidelis: dum tñ intendūt facere qd̄ faciet ecclesia: puta christianū: ⁊ semꝑ dignior in p̄sentia pluriū debet baptisare minus digno. Unde qñ haberet̄ dubiū: an puer esset baptisatus vel nō? Potest baptisari sub tali forma. Si tu es baptisatus: ego nō baptiso te: sed si tu non es baptisatus: ego baptiso te in nomine patris ⁊ filij ⁊ spūssancti amē. Item nullus coacte debet baptisari: sed solū petēs volūtarie adultus: ⁊ patrini ꝓ puero. Item baptisando semꝑ serues ritū ecclesie immergēdo ter: vel semel: vel aspergēdo ter vel semel: quo nō videaris nouus auctor haberi. Uirtus vel effectus baptismi est: q̃ delet om̄e peccatū tam originale: q̃ veniale: ⁊ mortale confert ⁊ auget gratiā: ⁊ aperit portam

regni celoꝝ ꝛ confert oēs virtutes: tam moꝛales ꝙ theologicas: si nō quo ad vsum: tū quo ad habitū. ¶ Reiterans baptismū ꝑm leges decapitādus est: ꝑm canones ad sacros oꝛdines non pꝛomouendus. ¶ Cathecismus est istructio fidei catholice ꝛ eius meriti. ¶ Exoꝛcismus est adiuratio demonis: vt recedat ab anima baptisandi: ꝛ dat locū spiritui sctō aduenīēti. ¶ Cōfirmatio est chrisinatio facta i frōte hominis per epm: vt ꝓfirmet ꝛ coꝛoboꝛet hoīem in fide catholica. ¶ Materia confirmationis: est chrisma confectū ex oleo oliuarū: ꝛ balsamo ꝑ episcopū benedictū. Vnde conficit ex oleo olive: quod signat mtoꝛē conscientie. ¶ Cōfirmatus eñ debet habere splendoꝛē maioꝛis luminis fidei: ꝙ nō cōfirmatus: ꝛ debet exꝑsse fateꝛi fidem christianā absq; requisitione. Similiter cōficitur ex balsamo: ad designandū odoꝛē bone fame ꝛ opinionis: que debet esse in cōfirmato. ¶ Forma cōfirmationis est. Cōsigno te signo crucis: cōfirmo te chrisinate salutis: in nomine patris et filij et spiritussancti Amen. ¶ Ministeꝛ ꝓfirmationis: est solus epūs: qui habet curam totius cōmunitatis in sua dyoceſi ad faciēdum milites christi ad adaucter ꝛ sine timoꝛe ꝛ verecūdia ꝓfitendū fidē christi. Vnde pueri baptisati vsum ratiōis aliq̄liter habentes: tam femelle ꝙ masculi sunt cōfirmandi: apti eñ sunt ad cōfitendum fidē christi. Item nullus hoc sacramentū sciēter sine rōnabili causa omittat: q̄ peccaret moꝛtaliteꝛ.

¶ Ritus cõfirmationis est: q cõfirmãdus inungi
tur fronte p modũ crucis ab epo cũ chrisma sub
dicta forma verboꝝ. Alapa vero que datur: nõ est
de essentia: sed ppter memoriã habendã. Et locus
frontis vncte debet tegi cũ mũdo panno: ob sacra-
menti reuerentiã. ¶ Effectus vel virtus cõfirmati-
onis: est spũs scs datus cõfirmato ad robur et
audaciã cõfitendi nomẽ t fidem christi. Et si nõ sit
obex in suscipiente noua gratia datur: vel pristina
auget in collatiõe eius. Et si digne t deuote sumit
pctã tam venialia q mortalia obliuioni tradita ei
dimittunt. Vnde scienter sumẽs bis hoc sacramentũ
cm leges decollabit. ¶ Sacer ordo cm Hugonem
de sctõ Victore sic describit. Est signaculũ quoddã
in quo spiritualis potestas tradit ordinato ad offi-
cium ecclesiasticũ. ¶ Septem sunt ordines sacri. s.
Ostiarius: Lectoratus: Exorcistatus. Acholitat⁹:
qui dicunt minores: quia homo pmotus in his po-
test verũ cõtrahere matrimoniũ. Subdyaconatus
dyaconatus: t psbyteratus: t illi dicunt maiores:
qz homo pmotus in his: nõ potest ctrahere matri-
moniũ. ¶ Ostiarius: est q habet custodiã in ingres
sum et regressum ecclesie dei: ne infideles heretici:
iudei: excõmunicati: vel bestie intrent. Et illũ instí-
tuit christus: qñ ementes t vendẽtes eiecit de tẽplo
dei. ¶ Lector: est ille qui habet legere lectiones et
ppbetias. ¶ Exorcista: est ille qui habet iurare t
depellere demones. Vnde exorcista in greco dicitur

adiurans: vel increpās in latino. ¶ Acholitus: est ille qui habet portare lumē vel candelā in suis manibus: qñ legendū est euangeliū: vel sacrificiū offerendū. Unde Acholitus in greco dicit ceroferarius in latino. ¶ Subdyaconus: est ille q̄ habet epistolam legere in ecclesia dei: & calicē & patenā ad altare christi deferre & leuitis tradere: eisq̄ ministrare. Et dicunt subdyaconi q̄si subdiacētes p̄ceptis & officijs leuitarum. ¶ Dyaconus: est q̄ habet legere euangeliū in diuino misse officio: sacerdotibus assistere: & eis ministrare in oībus q̄ agunt in sacramētis christi. Puta: baptismo: chrismate: in patena: in calice: & alia oīa in altare disponere. Et dicit dyaconus: quasi minister: in oībus em̄ potest ministrare sacerdotibus. Potest em̄ mensam oīm disponere vestire: crucē christi ferre: & p̄dicare euangeliū & epistolam ad populū. ¶ Presbyter: est homo masculus sacris ordinibus ordinatus ad conficiendū corpus & sanguinē christi deputatus. Unde presbyter grece dicit senior latine: nō in etate: sed in honore & dignitate. ¶ Materia sacri ordinis in generali: q̄uis cuiuslibet sit specialis materia: quā ordinād? ambabus debet tāgere manib? in porrectiōe talis materie. Est illud instrumentū p̄ quod tradit ordo ordinato. ¶ Forma sacris ordinis in generali: licet cuislibet sit ꝓpria in speciali. Est accipere potestatē faciēdi hoc vel hoc in ecclesia dei. Unde forma ordinis p̄sbyteratus. Est accipere potestatē cōsecrandi

vel cōferendi sacramentū in ecclesia dei pro viuis ⁊ mortuis. Unde ordinandus in sacris debet habere scientiā: grāmatice: logice ⁊ rhetorice: qz ille scientie triuiales multum faciūt ad scientiā pietatis: puta theologia: quadriuiales vero parū aut nihil ꝓsūt. ¶ Eucharistia est excellentissimū sacramentū corporis ⁊ sanguinis dñi nr̄i iesu christi: latēs sub speciebus panis ⁊ vini consecratis. Et dicit ab eu: qđ est bonū: ⁊ charos gratia: quasi bona gratia: quia in eo continet ille: scilicet Jesus christus: fons gratie ⁊ oīs bonitatis. ¶ Materia eucharistie est duplex. Una est panis de tritico cū aqua elemētari naturali recēti ⁊ mūda cōfectus. Et ergo in pasca in pane fermentato: in pane de siligine: vel ordeo: vel alio grano: nō potest cōfici corpus christi: nec cum alio liquore: sicut est vinū distillata. ¶ Alia est hoc vinū de vite: ⁊ nullo modo in vino morozū: pomoz̄ piroz̄: ceruisoz̄: ceruisia: aceto: musto: vel alio liquore potest cōfici sanguis christi. Et modica aqua q̄ apponit: nō est de essentia sacramēti: sed apponit ad denotandū vnionē populi cum christo. Unde sacerdos cōsecrans plures hostias: nō determinet se ad certum numerū: sed habeat intentionē ꝓsecrandi: qđ est ante se. ¶ Forma eucharistie est duplex ſm duplicē eius materiā. Una forma est panis que est hec. Hoc est enī corpus meū: vt patet Matthei. xxvj. Marci. xiiij. Luc. xxij. Joan. vj. Alia est vini in calice: ⁊ est hec. Hic est enī calix sanguinis mei: no-

ui ⁊ eterni testamēti mysteriū fidei q̄ pro vobis ⁊ p̄ multis effundetur in remissionē peccatoꝝ. ¶ Ministeꝛ eucharistie est solus sacerdos: rite ⁊ legitime ordinatus: nō existēs in p̄cō mortali: ⁊ cui non est p̄hibitū celebrare. ¶ Missa est diuinū officiū in salutē fideliū ad consecrationē corpis et sanguinis christi a sacris patribus institutū. Et dicitur a verbo mittoꝛ: quia ibi filius dei mittitur in manus sacerdotis. Vel quia angeli mittunt ad ministrandum sacerdoti. ¶ Introitus est qui legit: q̄n sacerdos accedit ad altare dei. Et dicit a verbo introeo is. ire. ¶ Collecta est oratio: qua q̄s cū deo loquit. ¶ Oratio est mētis in deum cum verboꝝ expressione eleuatio. Et dicit quasi oris ratio. ¶ Prophetia est scientia diuinitus inspirata que ineuitabili ueritate rerum euentus ostendit. Epistola est supne cōmissionis per apostolos et alios sanctos dei ad hoc deditos compilatio. Et dicit ab epi. id est. supra ⁊ stolon missio: quasi superna missio. ¶ Euangeliū est diuine veritatis p̄ sanctos euāgelistas cōscripta editio. Et dicit ab eu. q̄ est bonū: ⁊ an. quod est sursum ⁊ gelion nunciatio: quasi bona desursum nūciatio. ¶ Canon est cōpilatio verboꝝ pertinentiū ad diuinū officiū: ⁊ ad consecrationē corpis ⁊ sanguinis dñi nr̄i Jesu christi. ¶ Extrema vnctio est sacramentū q̄ confert p̄ oleū oliuaꝝ ab epō bene dictum: ad delendū p̄cā venialia. Et dicit extrema vnctio: q̄a datur illis q̄ laborant in extremis: q̄bus

nō est aliud remedium ad penitendū pro peccatis Nam tales nullā aliam penitentiā sufferre possunt ¶ Materia extreme vnctionis: est oleū oliuarū ab epo benedictū. Nam sicut oleū oliuarum positū in vulneribus mitigat dolores corporales: ita etiam hoc sacramētum mitigat dolores spūales: ⁊ etiam corporales. Vnde oleū nucū: lini: vel amigdalarum nō est materia huius sacramēti. ¶ Forma extreme vnctionis est. Per istā sanctā vnctionē: ⁊ suam pissimā misericordiā indulgeat tibi deus quicquid deliquisti p illicitū visum: auditū: gustū: tactū: olefactū: in nomīe patris ⁊ filij ⁊ spīritussancti Amen. ¶ Nota quinq; sensuū exteriorū loca debēt vngi: similiter pedes, ppter gressum: qa in illis cōsistit radix peccati. Vnde cecus a natiuitate. Siliter surd⁹ ⁊ mutus debēt etiā inungi: qr forte inordinate petiuerunt: scz, peccatū facere. Siliter claudus: etiā carētes mēbris debēt inungi in locis vicinis ⁊ dicē da est semp ea dē forma. ¶ Minister extreme vnctionis: est solus sacerdos cū ministris: siue sint pbyteri: siue nō. Vnde solum infirmus decem ⁊ octo annoꝝ vel vltra: ⁊ sumēs eucharistiā: petēs inungē dus est: ⁊ nō puer: sed in agone existētes. ¶ Effectus siue virtus extreme vnctionis: est remissio oīm pctōꝝ venialiū: ⁊ pctōꝝ mortaliū oblitoꝝ. Siliter gra habita auget ⁊ noua confertur. Et si infirmus sic vnctus superuixerit potest intrare estuarium. ¶ Matrimoniū est viri ⁊ mulieris legitima con-

iunctio: indiuiduā vite consuetudinē retinentiū. Et
dicit̄ matrimoniū ⁊ nō patrimoniū: qꝛ matres ha-
bent maiorē laborē in partu q̄ patres. Dicit̄ eꝯm
q̄si matris muniū. id est. officiū. Uel dicit̄ a materia
⁊ monos vnū: q̄si vna materia. id est. voluntas eoꝝ
adinuicē. ¶ Forma matrimonij est hec. Joannes.
Cōmitto tibi Catharinā in legittimā vxorem: ⁊ Ca-
tharina cōmitto tibi Joannē in legittimū virum: in
noīe patris ⁊ filij ⁊ spūssancti Amē. Uel sic. Accipio
te in meā vxorē. Et ipsa respōdeat. Accipio te in me-
um virū: in noīe patris ⁊ filij ⁊ spiritussancti Amē.
Similiter sunt plures alie forme: sed in idē redeūt.
¶ Materia matrimonij. Est vir ⁊ mulier mutuum
ꝯsensuꝫ in inuicē habētes. Unde importat respectū
extrinsecus aduenientē: puta applicationem viri ⁊
mulieris ad inuicem cum debita forma verborum.
¶ Effectus vel virtus matrimonij: est susceptio et
ꝓductio prolis: ⁊ euitatio fornicationis. ¶ Insti-
tutio matrimonij: est facta in paradiso tēpore inno
centie ab ipso deo. ¶ Bona matrimonij sunt tria.
scꝫ. Fides: ne ipse cū alia: vel ipsa cum alio coeat.
Proles: vt ametur: suscipiat̄ ⁊ religiose educatur.
Et sacramentum: quod addit inseparabilitatem.
¶ Penitētia ꝑm Ambrosiū est preterita peccata
plangere: ⁊ plāgenda nō iterū cōmittere. ¶ Uel sic
Est sacramentū cū q̄s deplāgit peccata p̄terita cū
ꝓposito cauēdi se ad futurū. Et dicit̄ q̄si pene tētio
Et sunt tres partes penitētie. scꝫ. Cōtritio: ꝯfessio:

⁊ satisfactio. ¶ Cōtritio est dolor volūtarie ꝑ peccatis assumptus: cū ꝓposito cōfitendi ⁊ satisfaciēdi. Et dicit̄ a verbo ꝯtero: qd̄ est simul terere. Unde cōtritio ⁊ attritio in hoc distant. Nam cōtritio est dolor de oībus pctīs cōmissis. Attritio v̄o dolor ꝑ aliq̄bus pctīs tm̄: ⁊ nō sufficit ꝑ remissione pctōꝝ. Attn̄ sepe vnū ponit̄ ꝑ aliquo. ¶ Cōfessio est legittima corā sacerdote habēte claues ecclesie pctōꝝ declaratio. et hoc modo sumit̄ hic. Alio modo confessio est dei laudatio. Et cōfiteri est deū laudare sicut in hymno de sctō Martino. Martine ꝯfessor dei. Et confessio est instituta a Christo: ⁊ a beato Paulo ꝓmulgata. Unde ꝯfessio venit a verbo cōfiteor: cōposito a p̄positione con. ⁊ a verbo fateor: quasi simul vel ex toto corde: siue vndiq̄ fassio.

¶ Satisfactio s̄m beatū Gregoriū: est pctōꝝ causas excidere: ⁊ earū suggestionibus aditum nō indulgere. Et sunt quattuor partes satisfactiōis. scz. Elemosyna. Jeiunium. Oratio. et Peregrinatio.

¶ Elemosyna s̄m btm̄ Thobiā: est q̄ animā a pctō liberat: ⁊ eā nō patit̄ ire in tenebras. Et dr̄ ab elemonia: id est. miscdia: ⁊ syna qd̄ est mandatum. Uel dr̄ ab ely: qd̄ est deus: ⁊ syna mandatū: q̄si mādatum dei: vel miscdie. Deus em̄ mādauit fieri elemosynā. Uel dicit̄ ab ely: qd̄ est deus: ⁊ mois aqua: q̄si diuina aqua: ad mundandum animam a peccatis.

¶ Jeiuniū est qd̄ stimulū carnaliū viciorꝝ rep̄mit: mentē ad diuinorꝝ ꝯtemplationē eleuat: gratiāq̄

virtutū ⁊ celestiū ꝑmioꝝ impetrat. ¶ Oratio ꝑm Joannem Damascenū: est pius mētis affectus in deum tendens: ⁊ plerumq; ne animus pigritetur in vocam prozumpens. Et dicitur quasi oris ra[illegible]. ¶ Peregrinatio: est sctoꝝ locoꝝ cum deuotione visitatio. ¶ Materia penitētie: est actus penitētis qui cōsistit in cordis cōtritione: oris cōfessione: ⁊ ꝑ peccatis satisfactiōe. ¶ Forma penitētie: vel forma absolutionis qō idem est. Hec est. Dñs noster Jesus christus ꝑ suā magnā misericordiā te absoluat. Et ego auctoritate ipsius qua fūgor: absoluo te ab oībus peccatis tuis cōtritis: mihi cōfessis: necnō oblitis: ⁊ a vinculis excōicationis minoris si incidisti: ⁊ restituo te in cōmunionē sancte matris ecclesie: in nomine patris ⁊ filij ⁊ spūssancti Amen. Vel sic ꝑm doctores: q̄ est essentialis ⁊ cōgruētioꝝ. Ego absoluo te ab oībus peccatis tuis. In nomine patris ⁊ filij et spiritussancti Amen. Unde effectus huius sacramenti est absolutio a peccatis. ¶ Claues ecclesie sunt tres. Una est clauis auctoritatis ⁊ illā habet solus deus. Alia est clauis excellentie: ⁊ illā habet solus Christus homo. Tertia est clauis ministerij: ⁊ illā habēt sacerdotes ad curam regendā admissi. Et illa est duplex. Nam vna est sciētia discernēdi inter lepzā ⁊ nō lepram, id est, inter peccatū ⁊ nō peccatū. Alia est potestas ligādi ⁊ absoluēdi. ¶ Peccatū est oīne dictū: factū: vel concupitū contra legem dei. Et est triplex. [illegible]

Originale: veniale: ⁊ mortale. Originale peccatū est illud qđ contractū est a primo parente: icz Adā ⁊ illud delet̄ per baptismū. ¶ Veniale peccatū est illud ꝑ quod nō violat̄ preceptū dei. Vel sic. Est illud qđ nō separat nos a regno dei: ⁊ illud delet̄ ꝑ aquā benedictā: per extremā vnctionē: per deuotā orationē: ⁊ sic de alijs. ¶ Mortale peccatū: est illud quod separat nos a regno dei. Vel sic. Est qđ violat preceptū dei: ⁊ illud deletur per penitentiam. ¶ Peccatū in deū patrē: est quod quis cōmittit ex debilitate. ¶ Peccatū in deū filiū: est qđ quis cōmittit ex ignorātia. ¶ Peccatū in spiritūsanctū est quod quis cōmittit sponte ex maliuolo animo. ¶ Decalogus est sermo: vel liber tractās de decē preceptis dei. Et dicitur a deca. i. decem: ⁊ logos sermo: quasi sermo de decem preceptis dei.

Precepta dei sunt decem.
- Unum crede deum.
- Nec vane iura per ipsum.
- Sabbata sanctifices.
- Habeas in honore parentes.
- Non sis occisor.
- Fur.
- Mechus.
- Testis iniquus.
- Nullius nuptam cupias.
- Nec res alienas.

¶ Dotes anime sūt quattuor. Subtilitas. Impassibilitas. Claritas. Agilitas.

Clamãtia in celũ sunt quinq;
- Homicidium.
- Usura.
- Pctũ sodomiticũ vel cõtra na
- Detẽtio mercedis. Ctu
- Depredatio.

¶ Virtutes cardinales sunt quattuor. scz: Prudẽtia. Temperantia. Justicia. Fortitudo.

Virtutes theologicales sũt tres,
- Fides: est virt' theologicalis: q̃ ds credit deũ trinũ in psonis ⁊ vnũ ĩ essentia.
- Spes: est certa expectatio future beatitudinis ex gratia dei ⁊ propr̃ijs meritis proueniens.
- Charitas: est motus animi ad seruiendum deo ꝓpter seipsum: ⁊ proximo propter deum.

Peccata in spiritũ sanctũ sunt septem,
- Desperatio.
- Inuidia fraterne charitatis
- Spes peccandi.
- Interfectio. Cnitẽtia.
- Presumptio falsi: aut finalis pe
- Obstinatio in peccatis.
- Impugnatio veritatis.

Opera misericordie spiritualia sunt sex.
- Dare bonũ consiliũ petenti.
- Corrigere peccatores.
- Consolari tribulatos
- Inimicis parcere ⁊ remittẽ
- Ferre persecutores.
- Orare pro inimicis.

Beatitudines sunt octo.
- Pauperes spiritu.
- Mites.
- Misericordes.
- Esurientes.
- Lugentes.
- Pacifici.
- Mundi corde.
- Et qui persecutionem patiuntur.

Opera miscōie corporalia sunt septem.
- Esurientem cibare.
- Sitientem potare.
- Nudum vestire.
- Infirmum visitare.
- Incarceratum consolari.
- Pauperi dare hospicium.
- Mortuum sepelire.

¶ Virtutes sunt septem: que opponūtur peccatis mortalibus: scilicet. Humilitas: Largitas: Castitas: Patientia: Temperantia: Charitas: Frequētatio in bonis.

¶ Septem sunt dona spiritussancti: scz. Sapientia: Intelligentia: Consilium: Pietas: Fortitudo: Scientia: ⁊ Timor domini.

Virtutes delentes pctā sunt quinq;.
- Penitentia.
- Ecclesiarum visitatio.
- Peregrinatio.
- Indulgentia.
- Confessio.

¶ Aliena peccata sunt nouē: quia fiūt cū alia persona: ⁊ nō ppria. Jussio est: cū quis iubet aliū peccare. Consiliū est: cū quis dat alteri consiliū ad peccandū. Cōsensus est: ꝙ cōsentit alteri ad peccandū. Palpo: est falsus adulator: vel adulatrix: ⁊ est cōmunis generis. Aersus. Quedā sunt opera solis maribꝰ adhibēda. ⁊c. Recursus est: ꝙ defendit pctōrez Participās est: ꝙ capit partē de rebus male acquisitis. Mutus est: ꝙ vidit peccare: ⁊ dolose tacet: cū solo verbo sine sui periculo posset impedire. Nō obstans est: qui nō vult peccato resistere. Nō manifestans est: qui subtractam rem scit vbi est: ⁊ nō vult eam iudicare: nec manifestare.

¶ Pctā mortalia sunt septē: qꝛ mortificāt aīam.

¶ Superbia: est appetitus puerse celsitudinis. Auaritia: est insatiabilis ⁊ inhonesta quarūlibet rerū cupido. Luxuria: est libidinose voluptatis appetitus. Ira: est ebulitio sanguis circa coꝛ. Gula: est īmoderata cibi ⁊ potus cupiditas. Jnuidia: ē doloꝛ de aliena psperitate receptꝰ: ⁊ in detrimentū alterius psurgēs. Accidia: ē tristicia aggrauās animū poīs.

Filie seu rami superbie sunt septē.
- Jnobedientia.
- Hypocrisis.
- Contentio.
- Pertinacia.
- Discordia.
- Presumptio.
- Jactantia.

Filie auaricie sunt septem.
- Proditio.
- Fraus.
- Fallacia.
- Periurium.
- Inquietudo mentis.
- Immisericordia.
- Cordis obduratio.

Filie luxurie sunt octo.
- Cecitas mentis.
- Inconsideratio.
- Inconstantia.
- Precipitatio.
- Amor sui.
- Odium dei.
- Amor presentis seculi.
- Desperatio siue horror futuri secli.

Ire sunt sex rami vel filie.
- Rixa.
- Tumor mentis.
- Contumelia.
- Clamor.
- Indignatio.
- Blasphemia.

Gule quinq; sunt rami.
- Inepta letitia.
- Scurrilitas.
- Immundicia.
- Multiloquium.
- Ebetudo sensuum.

Inuidie sunt quinq; rami.
- Odium.
- Subsidiatio.
- Detractio.
- Exultatio in aduersis proximi.
- Afflictio in prosperis proximi.

Radices accidie sunt sex.
- Malicia.
- Rancor.
- Pusillanimitas.
- Desperatio.
- Torpor circa precepta.
- Vagatio mentis erga illicita.

Symbolū: est collectio articulorū fidei. Symbolū est quadruplex: vt habet Ysidorus. vij. lib. ethimologiarū cap. vij. Nam quoddā est symbolū Apl'orū. Et est edictio apl'orū in primitiua ecclesia: in qua cōprehendit fides catholica. Et illud dicit secrete in matutinis: in pma: ⁊ in cōpletorio. Et vocat. Credo in deū patrē oīpotentē: creatorē celi ⁊ terre. ¶ Aliud est symbolū iuris: scz. primus titulus de sum. trini. ⁊ fide catholica. ¶ Tertiū est symbolū Nicenū: ⁊ dicit nicenū: qa factū est in synodo nicena: ppter grecos q̄ negabāt pcessionez spūsancti ab vtroq; ⁊ illud sic legit in dñicis diebꝫ alta voce. Credo in vnū deū. Patrē oīpotentē. ⁊c. ¶ Aliud est symbolū Athanasij: ⁊ est illud qō dicit in pma in dñicis diebus alta voce, scz. Quicunq; vult saluus esse: ante oia. ⁊c. Et dicit a fin: quod est

con. ⁊ bolos morsus: qꝛ quilibet apostoloꝝ posuit morsellū. id est articulū. vt patet postea.

Duodecim sunt articuli fidei

¶ Petrus. Credo in deū patrem omnipotentem: creatorem celi ⁊ terre.

¶ Andreas. Et in Jesum christū filiū eius vnicū dominū nostrum.

¶ Jacobus maior. Qui ꝯceptus est de spiritusancto natus ex maria virgine.

¶ Joannes euāgelista. Passus sub pontio pylato: crucifixus: mortuus ⁊ sepultus.

¶ Thomas. Descēdit ad inferna: tertia die resurrexit a mortuis.

¶ Jacobus minor. Ascēdit ad celos: sedet ad dexteram dei patris oīpotentis.

¶ Philippus. Inde venturus est iudicare viuos ⁊ mortuos.

¶ Bartholomeus. Credo in spiritumsanctum.

¶ Matheus. Sanctam ecclesiam catholicā: sanctorum cōmunionem.

¶ Symon. Remissionem peccatorum.

¶ Judas Thadeus. Carnis resurrectionem.

¶ Mathias. Et vitam eternam. Amen.

Differūt Hostia significat. Opffer des segen. Oblatio ꝛvillig opffer. Libamen. Ein opffer der speiß. Holocaustum. Ein brinnendes opffer. Sacrificiū. Ein getodt opffer.

Practica.

¶ Ciclus est spaciū tpis: plures annos cōtinēs: in se reuertēs. Et ciclus dicit quasi circulus: qz reuertitur i se ad modū circuli. ¶ Jtē triplex est nūerus. scz. Digitus: articulus: ⁊ nūerus cōpositus. ¶ Digitus: est oīs numerus minor denario: hoc est oīs numerus infra decē. ¶ Articulus: est oīs numerus diuisibilis in decē partes eq̄les: sic q̄ nihil sit residuū: vt. x. xx. xxx: xl. ⁊c. ¶ Numerus cōpositus. siue mixtus: est qui cōstat ex digito ⁊ articulo: vt. xj. xij. xiij. xv. ⁊c. xxj. xxij. xxiij. xxv. ⁊c. xxxj. xxxij. xxxiij. xxxv. ⁊c. ¶ Annus est spaciū tpis quinq̄ginta duarū hebdomadarū. Jtē duplex est annus, scz. Cōis ⁊ bisextilis. ¶ Annus cōis est q̄ habet trecētos ⁊ sexagita quinq; dies ⁊ sex horas: ⁊ illoz annoz sūt tres: in q̄bus lra dñicalis semel variat. ¶ Annus bisextilis: est q̄ habet cccl xvj. dies. Et in illo anno lra dñicalis bis variat Et q̄re plus habeat in vno die: q̄ annus cōis assignat. Ratio. qa in quolibet anno cōi sunt sex horе supflue: ⁊ ille sex horе in q̄rto anno constituūt diem naturalē: q facit annū bisextilē. Et duplex est dies. scz. Naturalis ⁊ artificialis. ¶ Dies naturalis est spaciū tpis. xxiiij. horaz: vt de vna media nocte ad aliā. ¶ Dies artificialis: est locatio solis sup nīm hemisperiū. ¶ Nota. Ciclus est duplex. s. Solaris ⁊ lunaris. Ciclus solaris ē spaciū tpis. xxviij. annoz vltra se nō extēdens. Cū autē ciclū solarē scire vo-

lueris: tūc cōsidera annos ab incarnatiōe dñi: ⁊ videas quot habeas cētenarios: ⁊ illos numera per mēbra seu iūcturas digitoꝝ: ⁊ serua membrū vltimū cētenarij: ⁊ post hoc numera versum sequentem.

xxv xvij j xvij v xxj

Penta vigint. trede. Jota. desep. quina. monouigit.

ix

quocꝝ nouem.

¶ Et si versus deficit resumēdus est: donec tangat membrū signatū: ⁊ tūc cōsidera numerū istius dictionis: q̄ tangit membrū signatum. Postea numera articulos etiā per iūcturas digitoꝝ: ⁊ serua membrum articuloꝝ: ⁊ numera versum sequentē.

x xx ij xij xxij iiij xiiij

Dena. vigin. duo. duod. vigindu. quatu. quatuorde.

xxiiij vj

vigin qua. sex.

¶ Cōsidera tūc istoꝝ numerū dictiōis q̄ tāgit mēbrum signatū: ⁊ adde istū numerū: ⁊ si aliq̄d supfuerit etiā adiūge: ⁊ si iste nūerus excedit vigintiocto tūc a toto collecto subtrahe. xxviij. quotiēs poteris q̄ est regula: qñ in ciclo solari in nūero practicato excreuit vltra. xxviij. tūc semp. xxviij. sunt abiiciēda: ⁊ tūc reliquus numerus ostēdit ciclum solarē: ⁊ qñ aliqua figura nō haberet articulos vltra cētenarios: nec annos restantes: sed ex cētenarijs reperitur nouē: vel cc. Tūc nihil est addendū: nec subtrahēdū vt patet ī ista figura. 1400. ibi habeꝝ nouē: vt patet

ꝑ numerū Pentauigint. ¶ Itē ciclus solaris valet ad inueniendū lr̄am dn̄icalē. Cū aūt scire q̄s voluerit: seu īuenire lr̄am dn̄icalē: nūeret ciclū solarē per iūcturas digitoꝝ: deīde legat hūc versum. Grif e c. donec tāgat mēbrū signatū: ⁊ si inditio q̄ tāgit mēbrum signatū est vna lr̄a de illis septē lr̄is dn̄icalibus: s. A. b. c. d. e. f. g. tūc talis ann⁹ est cōis. Si aūt in tali dictione sunt due littere dn̄icales: tūc est annus bisextilis: ⁊ prima littera durat vsq̄ ad festum Mathie: ⁊ secūda instat ⁊ durat ꝑ circulū anni.

Grif e dit ci bas gri fo nes dic bo na gri fe di

ci bus aug for e dus cib au gur fi ed oc au b. Et isti versus valēt ad inueniendū lr̄am dn̄icalē: ⁊ lr̄a dn̄icalis est lr̄a q̄ designat nobis dn̄icaz diē. Et sunt septē lr̄e dn̄icales. s. A. b. c. d. e. f. g. Et in q̄libet anno cōi est vna: ⁊ in āno bisextili sūt due. Et p̄ma durat vsq̄ ad festū Mathie: vt s̄. v̄s⁹. Post mathie diē mox iūgito feriā. Lr̄a si pridē dn̄i variat̄ ibidē.

¶ De ciclo lunari.

¶ Ciclus lunaris est spaciū tp̄is. xix. annoꝝ vltra se nō extendēs. Cū aūt ciclū lunarē scire q̄s voluerit tūc ꝯsideret annos incarnatiōis q̄t habeāt cētenarios: ⁊ istos numeret ꝑ mēbra digitoꝝ: ⁊ signet mēbrū sen iuncturā vltimi centenarij: ⁊ post hoc legat v̄sum sequentē: locādo in quolibet mēbro vnā sillabam: quousq̄ ꝑuenerit ad membrū signatum.

Fi la ꝙ bar go ma ri cis he nas fi dus

in oc tor e ka pe as.

¶ Et si versus deficit: resumēdus est: vt prius: donec tāgat membrū signatū: ⁊ postea cōsideret sillabam tangentē membrū signatū q̄ sit eius p̄ma lr̄a: ⁊ quotta ista sit in ordine alphabeti ⁊ talē tūc numerꝝ notet: post hoc videat de articulis: quot hēat: ⁊ istos etiā nūeret ꝑ iūcturas digitorꝝ: ⁊ signet mēbrum vltimi articuli: ⁊ numeret desup istū versum.

x j xj ij xij iij xiij iiij xiiij

X monos vnde duo duod tres trede quatu q̄tuorde

¶ Et numerū dictionis q̄ tangit membrū signatū istū tūc p̄dicto numero adiūgat per additionē: ⁊ si q̄d vltra artitulos fuerit: etiā adiūgat: ⁊ tūc si iste numer⁹ excedit. xix. subtrahat decē ⁊ nouē quotiēs poterit: q̄a est regula in ciclo lunari: si in nūero practicato excreuit vltra. xix. tūc decē ⁊ nouē sūt abijciēda: ⁊ reliquus nūerus ostēdit ciclum lunarē: seu aureū numerū. Et ciclus lunaris valet adinueniēdum interuallū: videlicet numerādo ciclū lunarē ꝑ iūcturas digitorꝝ: ⁊ signet membrū vltimi numeri: ⁊ nūeret tūc istū versum: videlicet Ethereas. ⁊c̄. Locando in quolibet mēbro vnā istarū dictionū: ⁊ dictio tangēs mēbrū signatū ostēdit interuallū: videlicet: quot lr̄as talis dictio habet: tot ebdomadas habebimus ꝓ interuallo illi⁹ anni. Hoc tn̄ interdū fallit: ⁊ ad euitandū hoc: videat q̄ sit lr̄a dn̄icalis:

& postea ꝑma lr̃a dictõis repte p ciclũ lunarẽ: si tũc talis lr̃a dñicalis ꝓcedit primã litterã dictiõis in ordine alphabeti cadẽtis sub membrũ signatũ. Tunc vna hebdomada est adiũgenda. Si aũt sequit: vt eadẽ lr̃a dñicalis: tũc stabit sine additiõe. Et in anno biseptili: tũc ista additio debet fieri penes scdam lr̃am dñicalẽ: & nõ p primã: vt patz p ꝟsus seq̃ntes.

Anno biseptili concurrunt duo grammata christi
Ebdas si queras: tenet vltima littera veras.

¶ Interuallũ est nũerus hebdomadarũ nouẽ cõcurrentiũ a prima dñica post festũ natiuitatis christi vsq; ad Esto mihi.

Eteras aretra fraudula baculos edere claudunt
fraude diuerte gaudens caudit a nostro pha dentas. Bruno eblatans alicens dioca blandens eustra clementis.

¶ De cõcurrentibus.

¶ Item nota cõcurrentes sunt duplices. s. Cõcurrentes hebdomadaꝝ & anni ꝯcurrẽtes. Hebdomadaꝝ sunt sex dies: q̃ mediãt int̃ diẽ natiuitatis christi & inter primã dñicã sequentẽ post festũ natiuitatis christi. Et illud potes acquirere p versus sequẽtes.

A nil: b iota: c duo: d tres: e quattuor: f quinq; g quoq; dat lex.

¶ Itẽ concurrẽtes anni sunt dies: qui mediant inter primã dñicaz post festũ natiuitatis christi: & int̃ festũ circũcisionis. Et illud habeb̃ p ꝟsus sequẽtes

A nil: b sex: c quinq;: d quattuor. E tribus: f binos: g monos.

¶ Concurrit in anno: preter in isto anno: qñ A ⁊ g sunt littere dñicales: tūc secūda littera dat cōcurrentes: ⁊ additur feria. ⁊c̄.

¶ Lustrū est spaciū q̄nq̄ annoꝝ: ⁊ tria lustra faciunt inditionem.

¶ Inditio est spaciū quindecim annoꝝ. Et si inditionē inuenire desideratis: tūc subtrahite ab annis incarnatiōis. 1422. et si remāserit vltra quindecim. tūc subtrahite quindecim quotiēs poteritis: ⁊ reliquus numerus ostēdit inditionem. Versus.

Ab annis tolle mille quadringēta vigin quoq̄ duo
Vltra quod inuenias pro inditione sentias.
Qui si excedas quin tollas reliquum teneto.

¶ Item alter modus inueniēdi inditiones: subtrahe ab annis dñi. 1437. ⁊ postea subtrahe quindecī quotiens poteris. ⁊c̄.

¶ Festū sic describit̄. Est dies ob renerentiā dei ⁊ sanctoꝝ suoꝝ a sanctis patribus institutus. Et duplex est festū. scz. Fixū ⁊ mobile. Festu fixū: est festū habēs certū locū in Kalēdario sibi signatū: vt sūt festa sanctoꝝ apostoloꝝ: martyrum: confessorū. ⁊c̄. Festū mobile est festū qd̄ penes ascēsum ⁊ descensum lunatiōis celebrat̄: nullū certū locū habēs in Kalēdario. Et dicit̄ ideo mobile: qꝛ nō habet certum ⁊ fixum locū in Kalēdario sibi signatū sed singulis annis variat̄. ¶ Et nota ꝙ q̄nq̄ sunt festa mobilia. s. Septuagesima. Quadragesima. Pasca Rogationū. Pēthecoste.

¶ Septuagesima est festū qđ cōtinet in se septuaginta dies: que designāt nobis septuaginta annos quibus filij israel erant in vinculis pharaonis.
¶ Quadragesima: est festum quod continet in se quadraginta dies: quos christus ieiunauit in deserto: et etiam sunt obseruati a Moyse et Helia.
¶ Pasca: est festū in quo dñs noster iesus christ⁹ surrexit a mortuis. Et dicit a pasce grece: qđ est trāsitus latine: qz tūc christ⁹ trāsiuit de morte ad vitā
¶ Rogationū: est festū in quo dñm nr̄m iesum christū rogare debem⁹: vt defendat nos a subitanea et improuisa morte. Et dicit rogationū in plurali et nō in singulari: qz nō semel rogare debemus sz pluries
¶ Penthecostes est festū in quo dñs noster iesus christus suis discipulis misit spiritum sctm̄. Et dicit a penta: qđ est quinqz: et coste: quod est decē: quasi quinquies decem: quia quinquaginta sunt dies a festo pasce vsqz ad festum penthecostes.
¶ Diceret aliquis: plura sunt festa mobilia quam quinqz. Probat festū corpis christi: et aduēt⁹ dñi: q etiā sunt festa mobilia: et sic erūt septem. Dicit qp solū sunt qnqz festa mobilia antiquitus instituta: sed illa sunt festa nouiter instituta: et sunt minus principalia. Et licet aduētus dñi sit festū antiquū: tamē nō variat per integrā hebdomadā: sed tm̄ ad tres vel quattuor dies. ¶ Item ad inueniendū festa mobilia notandi sunt versus sequētes.
Quinī tres dant: sex autem quattuor assumunt.

Post septem quinq̃: post octo sexq̃ relinq̃.
Post nouem septẽ numera: post decem octo tu da.
Pro intellectu illoꝝ versuũ est notandũ. Quãdo ha[illegible]es quinq̃ ꝑ interuallo: tũc numera tres hebdomadas a dñica a qua hebdomade interualli sunt inchoande: tũc habebis septuagesimã. Si habes sex pro interuallo: numera quattuor: ⁊ sic de aliis.
¶ Item alia festa mobilia habent̃ ꝑ hos versus.
Tu a septuagesima per tres sit tibi quadra.
Post [illegible]ex pasca: post quinq̃ sit tibi roga.
Post bis septem dies sit tibi festum spiritus almi.
Et post christi duod celebrabit̃ corporis festum.
¶ Ad inueniendũ aduentum dñi.
Nota qñ b.c.d. vna illarũ est littera dñicalis: tunc aduentus dñi celebrat̃ proxima dñica ante festum Andree. Sed qñ a.f.g. vna illaꝝ est littera dñicalis tũc celebratur proxima dñica post festum Andree. Sed si e. fuerit littera dñicalis: tunc aduentus dñi celebratur in prima die sancti andree. Et festũ Andree celebrat̃ secunda feria. Versus.
Andream capit. b.c.d. aut. a.f.g. aufert.
E. remouet sanctum solet illuc ponere christum.
¶ Aduentus dñi habet̃ etiam per hunc versum.
Aduentus dñi sequitur solennia lini. ⁊c̃.

Impressum Vienne Austrie per
Joannẽ Singreniũ. Anno. 1517.

BIBLIOTHECA
VNIV. IAGELL.
CRACOVIENSIS

BIBLIOTHECA
VNIV. IAGELL.
CRACOVIENSIS

Anno gr 1521

Januario
Februario
Marcio
habet [illegible] partem
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Aprili
maio
Junio
habet [illegible] fructu
omnium

In Julio
Augusto
Septembre
habet medietatem
omnium frumentorum
hyemalibus [illegible]
ad seminandum relictis

Octobre
novembre
Decembre
habet totum [illegible]
habet totum [illegible]

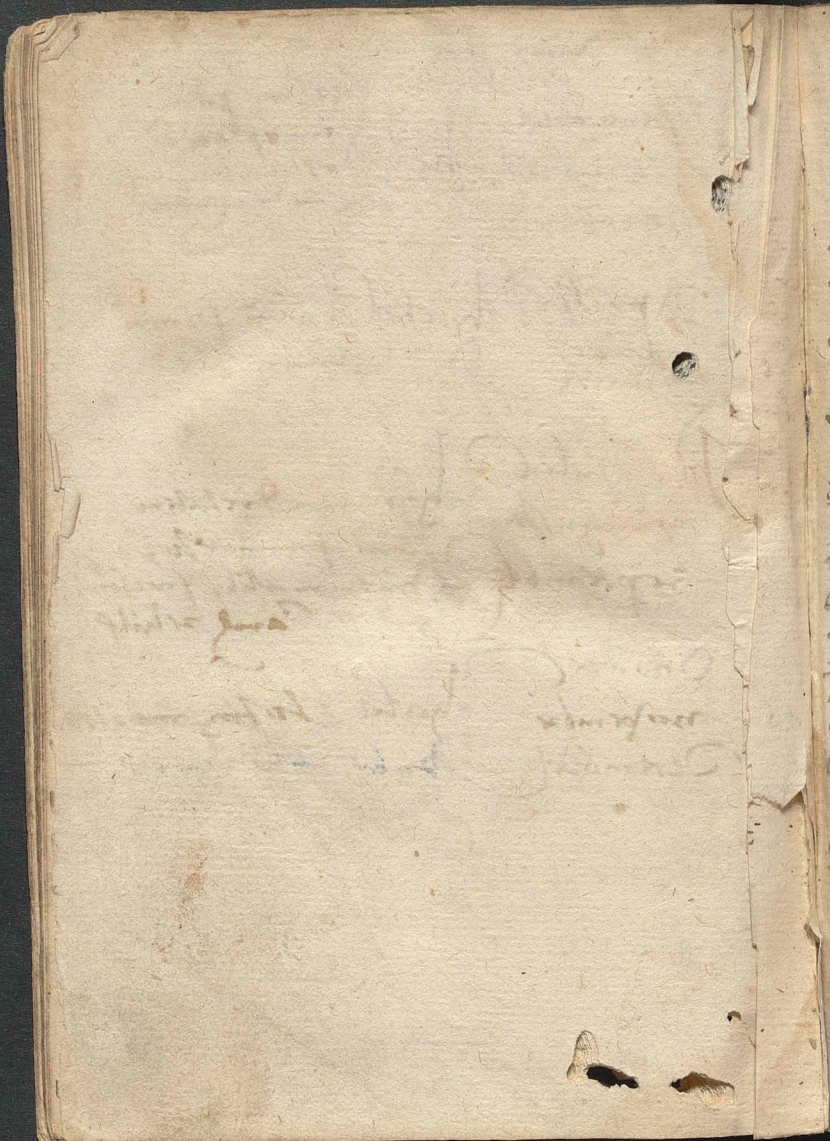

I tym takiem swiadkom daie P. Bog
pierzeci y listy swoie, aby ich nikt
podezrzanych nie miał. Jako sa czu
da ktore czynili Apostolowie, y kto
re na poczatku Bozym w kosciele
lewitnely. I inne wielkie upewnie
nia daie P. Bog, po ktorych sie kaz
dy rozumny a nieuporny utwierdzić
moze, iz ci ludzie kłamać, y osza
kać nie mogą, a iz prawdziwie Bog
w nich mowi.

Tho swiadectwo przy swiethych
Apostolach y potomkach y przy kosciele
S. zostało y zostawa az do konczą
swiatka. I przeto Apostol Kosciol
Bozy zowie umocnieniem y pod
pora prawdy. tho iest urzad y stan
sze kosciele ktorzy po Apostolach
nastąpili y mieszcza ich dzieli
ktorym Bych prawdy dany iest na
wielce, aby nigdy pobladzić, a nie, iz
nie przynosić iedno tho czo sam
Bog mowi y czo on postanowil y na
uczył nie mogli.

Bo gdy ich nam słuchać iako sam
Bog sobie kazał, pewnie nas na nich
[illegible]

zam by przyczyna był omyłkiem
i ktory nam niepewnych słuchac
kazował.
Kedy iest własność wiary katholi
ki, yż swoie pewność zadzy na sza
m Bogu obiawiaiącym, y przez
ścioł y pewne swiadki swoie przy
szaczym, tho, czemu wierzyć mamy
a czym sie S. Thomasz potlenał. Iż
tym nie wierzył ktorzy od Boga mo
wili, y ktorym obiawiona była ona ta
niemnicza zmartwychwstania.
Iż z sobie y zdaniu swemu oczom y
rękom swoim wiecznej wierzył
niżli tak godnym czczy wielkiej tho
warzyszom swoim y onemu kościoło
wi Bożemu.
Stąd każdy obaczyć może iż tak
heretyczy wszyscy bladza, y wiary ka
tholiczki nie maią.
wierza, nie ktore z nami spolne Arti
kuli. iako o Troiczy S. o Bostwie ku
mszowym, o zmartwychwstaniu y
nych, ale nie z tey miary żeby
andowali na obiawieniu samo
[illegible] przez kościoł y swiadectwo

Sczulne, ktory obiawienie Boze przy-
noszy. Ale sie funduia na rozumie
swoim y na obieraniu swoym iz sie im
tho tak dobrze bycz zda.

Bo gdy ich spytasz, dlaczego the rzecz
tak trudna y niepodobna, iako iest
zmartwich wstanie wierzysz?
Powiedza, iz mi tak wpismie Bog
obiawil y tak czytam.
A gdy ich dalei spytasz iz tho pi-
smo inaczei drudzy rozumieia, y ny
kladaia ie na mysly swoie, ktorzy
tak ze iako y oni rozumieia, y lepiej
pismo nizeli on rozumieć moga, nie
moze rzecz iedno tho, iz ia lepiej
~~pismo~~ wiedzi oni tho pismo rozu-
mieia. A gdy ich iescze spytasz
skad tho wiedza, iz tho pismo od
Boga iest, a iz ie Bog sam y kiedy
s. napisać kazal? Tu iusz w niepe-
wnosczy zostana, iesli sie do kosciola
katholickiego iako do nie omilne
swiadka nie uciekaia, ktorym iz
oni gardza, sami sobie rozsadzili
o Boskiem obiawieniu y prawdzie
przyiaciel czasu

Czemuß P. Jesus Thomaßowe niedo
wiarstwy tak naprawił, iż mu się
widzieć dał tak iako pragnął.
Uczynił tho P. Jezuß na onczaß nie
tak daliecze dlia nie° ktory sie ina
czey naprawić mogł iako dlia wßyt
kie° swiatha, aby wiarę o zmartwych
wstaniu swoim umocznił.
Aby i ten tyż ktore° na Apostolskiey
urzad y na takie swiadectwo o zma
rtwych wstaniu swoim obrał z innemi mowić
mogł. Jadłem z nim y pił po
smierci, y patrzyłem na zmartwych
wstanie ie°
I dobrze nadgrodził wielka wiara
swoia then Apostoł, taki upadek y
niedowiarstwo swoie.
Bo tylo człowieczeństwo pana swe°
widział, a bostwo ktore° niewidział wy
znał mowiancz. Dnus meus et Deus
meus.
Izali thy Thomaßu S. niechwalis Bo
tego Izrahelskie°, ktory ciała nie ma
ani zadnej formy, ktore° nikt wy
[illegible] może.
Voce verborum eius audistis et formam [illegible]

Gen: 4 cap.

Izali o nim nie rzeczono. Słuchaj Izraelu
Pan Bog twoj ieden iest, całość tey teo
Krystusza za Boga znasz. ktoreo się cia
ła y relcu dotykasz. Izali dwa Bogi
mieć możesz, iedneo w celu a drugieo
bez ciała. nie. powiada.
Ale theo Pana y mistrza nieo na kto
regom czuła patrzył, ktoregom nie
niem mocznym czarthy z ciał ludz
kich wygamał y wszytkie nie oczy
lieczył, ktoregom nakiel słuchał.
Znam bydz za syna Bozeo iednej natu
ry y iedneo Bostwa Boyczem.
Przetoz nie mam dwu Bogow, ale
iedneo y woiczu y w synie
wyznawam tez zwiełka ochotka
Iz ten syn Bozy od wielcu bez czasu
rodzony, wziął nasze prawdziwe cło
wieczeństwo, w ktorym znami żył,
y dlia nasz umarł aby nasz ożywił
I dotykam się uwielbioneo ciała ieo
y znam blizny y przebicia gozdzi ieo
Kłaniam się cale Panu y mistrzo
wi y Bogu memu, za oklepienie
moie dzielenia[illegible]

Secunda Pars.

W Apostolskiej wierze, mocznie stoimy
ktorazmy tku wpolscze od siedmiu Bet
liath szczesliwie przyjeli, y bez rozerwa
nia zadnego od onego czasu prowadzili,
y od narodu do narodu podawali, slucha
iancz nauki oyczow naszych, y nie opu
szczaiancz i alco mędrzec mowi. Zakonu
matki naszej. a zwlaszcza wiarę dawu
naturach w chrystusie Panie naszym
Iz iest Pan y mistrz nasz wedlie czlo
wieczenstwa, y Bog nasz wedlie Bo
stwa, ktore ma iedno spolne z oyczem
y z duchem S.
W ktorej wierze abysmy tym mocz
ny stali nigdy sie od uczestnictwa
Apostolskiego y iednosczy lecz wlas
nie oddzieliaimy.
Po tym Thomasz S. w talca, po laszy
wpadl yz byl thowarzystwa odbie
zal, a z owczarni onej wyszedl, ktora
Pasterz zywy, smierczy na sobie vmo
wiwszy, nawiedzil, y dziwnie pocie
szyl lepe y spulecznosc P. Bog milu
ie y tam dary swoie y oko swoie o
bracza, gdzie milosc y [illegible]nosc bra:

terszka lewitnie iako szam rzekł
gdzie sie dwa w imie moie zeidą tam
iestem miedzy niemi.
A oto osobliwosczy w sobie sie kocha
iąnecz y szamego siebie miłuiąnecz szu
ka, nietrudno go czartku ułowić
iako przed zamkiem y obozem y
przed wrotky zamkemo ney owczarney
Iako ludzie od iednosczy Apostolskiey
odpadłać poczeli, tak do glebszych ble
dow przychodzą, po malu zadnego ma
lego wietszy y gorszy, aż do zaprzenia
sie Boga do Arianstwa y pogaństwa
idąnecz. Przyczyna wszytkiem
bledom iest odłączenie sie od
owczarnie Apostolskiey.
Gdy nam drudzy starszy z własca y
zgodni y swieci czo powiadaią a
o Panu Bogu y naucze iego swiadczą
mowiąnecz. Widzieli smy Pana nie
odmiataimy powieści ich niedusz
mi sobie, y rozumkowi naszemu
mowiąnecz w niedowiarstwie
Iesli Bartkiego nie zrozumiem
doznam niedomaczam nie uwierzy

Pan Bog w Kościele swoim dał nam
Apostoły y tych czo u Apostołow słuchali
y po nich innych swiętych Doctorach
pisma y swiadectwa o nauce y wierze
Chrystusowej y Kościoła iego.
Oni iako bliszy Chrystusa, iako tak
starzy y swięci słusznie mowią.
Widzieliśmy Pana wierszcież nam, lecz
pwi wiemy taiemnicze iego bendąc tak
starzy, a nie li wy młodzi.
To tak uporny y w młodości głupi
iż mowi. Ja też wiem, ia też umiem
y rozumiem, iako tei przymowki y
przygany niedowiarstwa widziem.
Dziwne iest szaleństwo tych smiałych
a nie wstydliwych mistrzow, ktorzy
starcemi Doktorami s. gardzą y sze
dami ich być chcą, y pod swoią
linią y miarę głowy swoiej ktoś
ie chcą, a oni im y nog czalowac
nie godni.
A gdy się nam trafi iako ludziom
z tym s. Thomaszem zachwiać y
wiarą, nie łaszcze Pana naszego prze

Grzyckupasć pomnimi iako się zło
ścią naszą Pan nie tak odnasz odraza
aby nasz porzucić y zgubić chciał
choć tho dobrze zasługuiem, ale się
raczej z dobroci swej nie przebranej
o nasz stara, y sam nasz szulca y do
łaski swoiej wzywa rozumieiąc, lecz
w łaskę naszą, a swego oyczowskiego
szerocza, ten z tym synom nie mieniąc.

Zbłądził S. Thomasz niedowiarstwem
swoim, obraził Pana y mistrza swego
wszechmocznosci iego y słowom y po
wieściom tak gęstym, o tym iż
z martwych wstać miał, wwlokł.

Obraził y mile thowarzysze swoie
swiadki wierne chrystusowe lekam
stwo im y nie rozum zadaiąc.
A obrażony Pan czo czyni. Z łaska
nej trzeciny nie dołamuie. podnosi
iako psalm mowi tho czo upadł
y ręce mu swoie podkłada.

Dla niego samego przychodzi P. Jezus
y znowu się ukazuie, ręce mu swo
ie ściągał, y do rany Boku swego
wzywa y upomina.

ale Bostwa twe° niewidze iedno mo
czno re wyznawam, a blad moi z serca
gane, y one° sie wstydze.

Znalazłeś nademna Boze moj, pozna
potym pomne, a lecz cie miłuie, gdy
y wrare tę, ktoryem uwolnił rozsta
wać, y zacie umrzeć sie niewyno
wać

My ktorzy grzeszyć y Pana gnie
wać umiemy, a przedtem y gorąco
z grzechu powstawać y do me° sie
nawracać nieumiemy: poznaimy
z ralca nasz łaskawość Pana chrust
do iednania wzywa, ralca, nam zasz
miłość pokazać chce, ralco nasz ła
ka y upomina, kazaniem, kaznodzie
mi, przykłady, naukami, przygoda
mi, a my ralco pien liczym, porwać
sie z błotka niechcemy, ralco mo
lere drzewo ognia łaskawość y Bo
skiej nie przeimuiem.

Porwi sie z tej sieci bledniey, bo
dalej czart tarzej uniej uplecie
ralco dlugo odwłoczysz, tak trudnie
sze° wybadania dostaiesz.

skarbysz sobie gniew, gdy gardzisz dłu
go cierpliwością Bożą, iako mo
wi Apostoł Rom. 2 cap.
Znamieliszy bracia nie tak tho
nam wadzy iż grzeszem, iako tho
iż sie predko z grzechu nie porwiem
iako zwody y z błotka, iako zog
nia gdy wen wpadniem porywainy
sie. Mieszkaniem ptakowi
sterzydła wogniu ugorywaią
mieszkaniem wodzie tku nie stare
mieszkaniem studnia sie wktoraś
wpadł zawalia y okno ktory cie
rycia gnąć miano, iako ps mowi
zaszypuie sie.
Przewłoka szercze grzychem twar
dzieie, siły do powstania ubywa,
łaszka Boża ktora nasz podeimuie
y podzwiga odchodzi.
Łacznej swieżą rane lieczyć niżli
zastarzała, o ktorej y lekarze zwąt
pią

Bierzmy sie do relen y bolen chri
tuszowe° do ran, na krzyżu dlia nasz
podiętych, do onej drogi krwie, ktora
z nich wypłynęła, do mocy y wysług
ie° abyśmy sie ich dobykać a zdro
wie y odpuszczenie z nich płynące
brać mogli.

A gdzie sza thy ręcze, gdzie te°
bolen ie° y wysługi krwie ie° szukać
w sacramentach. a zwłaszcza
w spowiedzi y na ołtarzu.
Tam mocz mieki y wysług ie° wło
żona, tam iest relea ie° na twoie
oczyścienie y udarowanie tam bol
ie° z ktore° krew wypłynęła, abyśmy
sie grzesni na krzcie y na polenie
oczyszczali, a krwią sie ie° odlaupi
wali

Błogosław że nam Panie nasz kto
rzy cie nie widziemy a wierzymy
spuszczaiąc sie na samo słowo
twoie, abyśmy w tec wierze mo
czno zostawali, a ranami twoiemi
stawych grzechow naszych bliźni y
nowe rany dusz naszych wieczeli.

Dai nam wiary naszei poćiechę a
bysmy ćię na oto y rawnie z wesze
lem oglądali ktorzysmy tu
ćiebie pod zasłoną chwalili y
mocz Boskiego y słowa twego
czćili. Ktory z oyczem
y z Duchem S. krolujesz
Bog ieden na wieki Amen.

Sermo

Pro Festo Circumcisionis Dni Evan Lucae 2 cap: Post quam consumati sunt dies octo, ut circumcideretur puer etc.

Ewangelia tha, ktorasć ie słyszeli K. n. Aczkolwiek w słowiech iest krotka, wszakosz w taiemniczach ktore wszobie ma barzo iest szeroka.

Abm opowiada nam. Jako Pan Chrus Jesus, z panny Mariey narodziny iako prawdziwy człowiek zakonowi Moyzeszowemu był poddany. Jako imie ono z nieba naznaczone Jezusz, tho iest zbawiciel, iako prawdziwy syn Bozy przyiał.

Obrzezanie thedy ktore wedlie zakonu Moyzeszowego przyiał. oznaimuie go być prawdziwem człowiekiem. A Imie Jesus swiadczy go być prawdziwem Bogiem

O zaprawdę Naimiszy moi Talcowe
Jossmy potrzebowali. a nie tellco my. ale
y oyczowie naszi. id.

Abm wszyscyśmy beli (dlią grzechu
rodziczow naszych pierwszych) wupad
li barzo wielkie y wnieprzespiecz
nosczy zywotka nasze wpadlismy. bili
tak wedlie dusze iako y wedlie ciała
alcemu wielkie nedze, wzlosc przy
rodzona, wskłonnosci do wszelakie złe
wielka, ku grzechowi, wedlie lekto
rej poddawiszmy beli zakonowy na osta
tek y wedlug smierci abm eszmy be
li y wedlie dusze y wedlie ciała pod
dani smierci.

A z tych wszytkich niebespiecznosci
nie mogł nasz nikt inszy wybawic
aż by beł prawdziwem Bogiem y czło
wiekiem. Bogiem aby moczem
był. człowiekiem aby mogł nasz
zbawic.

Takowe° namta Ewangelia S. dnia
dzisieysze° okazuie, Pana Jezusa chr-
stusza prawdziwe° Syna Boze° od
wieku od Boga oycza porodzone°
prawdziwe° Sina człowiecze° podcza-
szem (narodzonego) z panny błogosła-
wionej.

Ten iako sie dlia nasz narodzić ra-
czył. Tak tez dlia nasz obrzezan
bycz raczeł. nie szam zasie.
Abm dlia przyczyn dwu obrzezo-
nie beło ustawione in Veteri testamento.

Pierwsza aby lud Boży wybrany zydo-
wskiy od pogansko° narodu rozezna-
ny był, lud wierny od niewierne°.

Wtora przyczyna tha beła. Aby lekar-
stwo mieli przeciw pierworodnemu
grzechowi.

Abm Tak był rozkazał pan Bog
Abrachamowi iako czytkami Ge-
neseos 17 capitulo

cze y wzalcowie odnowil. aby dzieci
męzczizna Osmego dnia po narodzeniu
swym obrzezane bylo.
Wonczasz gdy sie spelnilo osm dni
aby bylo dzieci obrzezane nazwano
imie iego Jesus.
Ktore bylo wezwane od Angiola
pierwej nizli bylo wzywocie matki
swej poczetke.

Ten znak sprawiedliwosczy dal
byl Pan Bog Abrahamowi obrze
zowanie. Nie dlia tego, aby przez nie
sprawiedliwy byl. ale aby sprawie
dliwosczy, ktorej iusz byl dostapil
przez wiare, znalcem bylo.
Abm obrzezowanie bylo znalciem przy
mieyza miedzy Bogiem y miedzy A
brahamem.

A nie tylko samemu Abrahamowi
ale wszytkiem ktorzy wiary iego na
sladowali.

Czo wyrozumieć możemy z tych słow
Mężczyzna ktorej ciało obrzezane
nie bendzie (Pan Bog mowił) dusza
iego z ludu iego bendzie zgladona.
A bud przymierze moie [illegible]
obrocił.

Widzysz iż żadnego P. Bog między
ludem swoim y za syna swego mieć
nie chciał, ktory by obrzezany nie był

Ale P. Chrus synem Bozem przy
rodzonym był, a przetho nie potrze
bował żadnego znaku po ktorem
by go Bog ocieć mogł znać.

Item Pan Chrus żadnym grze
chem pomazany nie był, przetho nie
potrzebował obrzezowania.

Jemu nie potrzeba było. Ale nam
potrzeba. przetho stał się na po
dobienstwo grzechu dla tego aby
za grzechy nie za swoie bo ich nie
miał ale za ludzkie dosyć uczynił

Stał się na podobieństwo grzesznem
bo był człowiekiem prawdziwem ob
thoczony krewlcością oprocz grzechu
aby prawdziwem odkupicielem grze
chu był. On (powiada Esaias 53
grzechy nasze nosył na ciele swoim.

Bo cze było nie podobno zakonowi
tho. On wypełnił.

Przetho przyiął obrzezowanie dla
wielu przyczyn.

Naprzod tha była przyczyna.
Aby okazał iż był prawdziwem po
kolenim Abrahamowym Genesis 22.
w ktorym. y przez ktorego mieli być
błogosławieni wszyscy rodzaiowie
ludzcy.

W tora. Aby człowieczeństwo
ie prawdziwe okazał. A Boskie
swoie nasuwitsze przed Satanem
zakrył. bendąc podobny zakono
wi iako prosty człowiek.

Trzecia. Aby zydom Chr° do mnie
mania o sobie nie dał, y z gorszenia
gdy by przeczyn zakonowy czynił.

Czwartka. Aby nam przykład
pokory y posłuszenstwa S. dał

Galla: 4 cap

Piątka a nai potrzebnierza aby
nas od zakonu wykupił y wyba
wił a w olnemi nasz uczynił.

Bo iako w Abrahamie obrzezowa
nie po czatek miało.
Tak w Panie Krystusie dokonczenie
wziąwszy miało. Rom. 10.

Tu wydzisz dlia czego Pan chrzcił ob
rzezany był, aby poddane zakonowi
od zakonu smierci y wybawił. Jako
Paweł S. mowi do Gal. 4 cap. Ad ubi
venit plenitudo temporis etc. Gdy przy
szło wypełnienie czasu, zesłał Pan
Bog Syna swego narodzonego z Panny
urodzonego pod zakonem, aby onych kto
rzy byli pod zakonem wykupił, aby

smy sposobienie synow Bozych
wzięli, aby nas przeniosł z sobą
do dziedzictwa synow Bozych.

Tu zaś słyszysz y zec, za nas Pan
Chrus zakon wypełniał. On wz
nasze brzemie, a nas wybawił
On rane poddiał, a nas uzdrowił
On bolieie, a my sie weselemy
On na ciele obrzezany iest, dlia to
aby nas obrzezał y oczyscił nad

A przetho dnia dzisieszego, wiele
sie mamy weselić, rozpamiętywa
iancz, yz iuz od zakonu ktory
nas dręczył, nam groził, nas ie
szkał, iesteśmy wybawieni.
Czo dnia dzisieszego stało sie.

Abym dziś Pan Chrus nasze o
wienie poczał sprawowac.
Dzisia naprzod z szatanem
podkał sie.

Ktorą nasz pierwsza część Ewangeli
ie S. Czyta.

Ktora opowiada nam imie Pana
Kristusowo. Jwezwane iest po
iada imie ieo Jezus.
Co iest. czo nasz rozkoszni.
Co iest czo nasz weselim napelnia
Co iest czo dzisieyszy dzien. Zaczy
czyni Jezus. Powiada imie ieo
Jezus wyklada sie zbawiciel.
Wielkolwiek byli ruszy tym imieniem
nazwany. ale słusznie na tego szawi
ciela Panny Marii zaliczało
Ebrd a czkolwiek bili ruszy zbawi
cielmi ludzi od nieprzyiaciel
ale nie od grzechow sam iedyn
ten dany aby zbawił lud swoy
(iako August Josephowi powie
dział) Od grzechow rok lud

Dzisia naprzod krew swoią na
swiętsza przezal wylewać oka
zwiany iako miał dokonczyć na
szego zbawienia.

Dzisia ogladził on znak spra
wiedliwosczy tho iest obrzezowanie
a dał nam ruszy znak daleko do
skonalszy, nie rusz krwawy, ale
wnętrznego oczyszczenia krzest, kto
ry tak iest potrzebny, iz krolie swa
szego mnieysze oglądać ciałcoszam
Pan chrus mowi Joan: z ktory
niebendzie odnowion z wody y z du
cha S.

Obrzezowanie było figura krztu
a skoro nastał krzest, ustało obrzezo
wanie.

To rusz nam nie potrzeba obrzezowa
nia gdyz krzest mamy, ktory nam
iest znakiem usprawiedliwienia z
wiary. Bo ani obrzezowanie ani
krzest nie iest pozyteczny przez wiary

Jako sam Pan Christus tho oboie opo
wiada być pożyteczne ku dusznemu
zbawieniu. Ktory u wierzyła
bendzie o lerzezon bendzie zbawion.
Marcy ultimo

Tu widziemy iż wiara przez kiedy
a lerzest przez wiary (wiary mowie
ktora owocze dan tho iest dobre
uczynki) nie iest pożyteczny.

Przetho maiancz lerzest, nie potrze
bniemy obrzezowania wierzchnie
ale wnetrzne potrzebniemy przez
ktore lerzest pożyteczny nie iest.

Potrzeba nam tedy Cnoj abysmy
sie duchownie obrzezowali. tho iest
złosczy wszelakie z siebie opuszczali

Naprzod Perese. obrzezuiemy
Gdy złosczy ty ktore z szerecza pro
chodza (Matt 15.) iako sie mysly
Rozadliwosczy, Ale nie pobo iskwa
Czudzolostwa, nie czystosczy / Gam

swoi mowi tho iest te ktorzy
wierza, wen.
Tym dal modz być synmy Boze
mi, abud nie sa, ci ludem ieo
ktorzy sie go prza.

Wezwane imie ieo Jesus.
Toć iest imie Boze ktore zda
lekca pozyslo, a nie od czlowieka
iest wynalezione
To imie usta Boze mianowaly
To iest imie nad ktore zadne
inne pod niebem nie iest dane ludziom
w ktorym bysmy mieli bydz
zbawieni.
Theo imienia ktokolwiek wzyr
zupelna wiara, y z serosem dosta
nalym zbawion bendze.
Przez tho imie oczokolwiek pro
sić bendziemy Boga oycza wszytko
otrzymamy.

lebowe iest błogosławione
na wieki wieczni Amen.

Rozdawanie Kolledy.

Jesus. Maria.

Dominica. Quinquagessima.
Evan. Lucae 18 cap.

In illo tempore. Assumpsit Jesus duodecim Discipulos suos secreto et ait illis in

Exordium.

In evangelio sacro hodierno Ecclesia catholica mater nostra, satis abunde nobis filijs suis ostendit. quo studio, et diligentia Dominus noster Jesus Christus filius Dei vivi curam habet de salute nostra.

Nonne Salvator noster instar Doctoris boni, prudentis, et fidelis, infirmitati nostrae gravi, sana et fortia farmaca reliquit. Si compatiemur et conregnabimus.

A zasz w tej dzisieyszy ewangeliey Kosciol S. dosyć nie okazal, iako si Pan pilnie stara obbawienie sy now swoich.

Zasz iako dobry Doctor, ciesz lecie chorobie mocne lekarstwa nie postawil

Abnd ktore° czassu swiath naiwie
czej rozpusni y swawolni zyie, the
dy on nawystawi przed oczy memori
am passionis Chrd.

Bo zaprawde niemass inszei rzeczy
ktoraby nass tak mogla pobudzic ku
wzgardzie medzne° swiatha thego
a ku utrapieniu ciala nasze° iako ro
zmyslianie thych cieszkosczy ktore
Pan dlia grzechow naszych podiawsz
y ucierpiec milosciwie raczyl.

Am cierpial P. Chrus dlia nass. me
dlia thi° K. n. abysmy my swoiemi
ne a bespiecznie na thym swiecie
li. Alie iako Petrus S. scripsit
1 Petr: 2
Chrus passus est pro nobis nobis
relinquens exemptum ut sequamur
vestigia eius. 2 ad cor. 1
Bo iesli bendziemy uczesnilci wesel
ie° y uczinkow ie° tedy tez bendzie
my y pociech y wesela ie°
Iesli wespol z nim ucierpiemy
bendziemy wespol z nim krolow
2 Timo. 2 ap. wali

Excepta quidem Tabella
circa quidem

Virtutes theologicares sunt tres

Fides est virtus theologicalis qua quis credit deum trium in personis et unum in essentia

Spes est certa expectatio futurae beatitudinis

Charitas

Historia apportate Imaginis
Gloriose virginis Marie
ad Clarum montem breuiter notificatur
Cum virgo Maria per suum filium
assumpta fuisset, Beatus Lucas
cuncta consocius plus ceteris
familiaris propter desiderata sue
consolacionis subtractionem in tristicia
maxima positus, tandem ob quorum-
dam, prime ecclesie piam et fer-
ventem postulacionem cristianorum
accepta quedam tabula, circa
quam eadem virgo Maria solita
erat refulcitari, magistratus
impressit in eam a capite
in medium venerande virginis
imaginem, Baiulantem in
dextra aliam imaginem dilecti
filii domini nostri, tantille quan-
titatis cum adhuc in humanis
pressuris minusculam

imaginem precatibus reberimus
devictus, nominato Principi
dono dedit tabulam quam dictus
leo ad possessionem suam unde Ro-
issiam honorifice importavit
Lamina aurea in ante argen-
tea vero ab extra decussatam
in duplici diademate matris
et filii septuaginta preciosos
lapides affigi precepit iuxta
promissi voti sortem atque
tabula adornata omnibus utrum-
usque sexus hominibus venerari
precepit Copus ea mortuo
potentissimus Kazimirus pro tunc
polonorum rex famosissimum
comitatu copioso accinctus
Ipsi, forti manu, demptis
dufaxat quinque castris
totam subiugavit Rusiam
quo filio suis liberis de
fructo proximitate sanguinis
invictissimus Lodwigus
et hungarie rex polonam
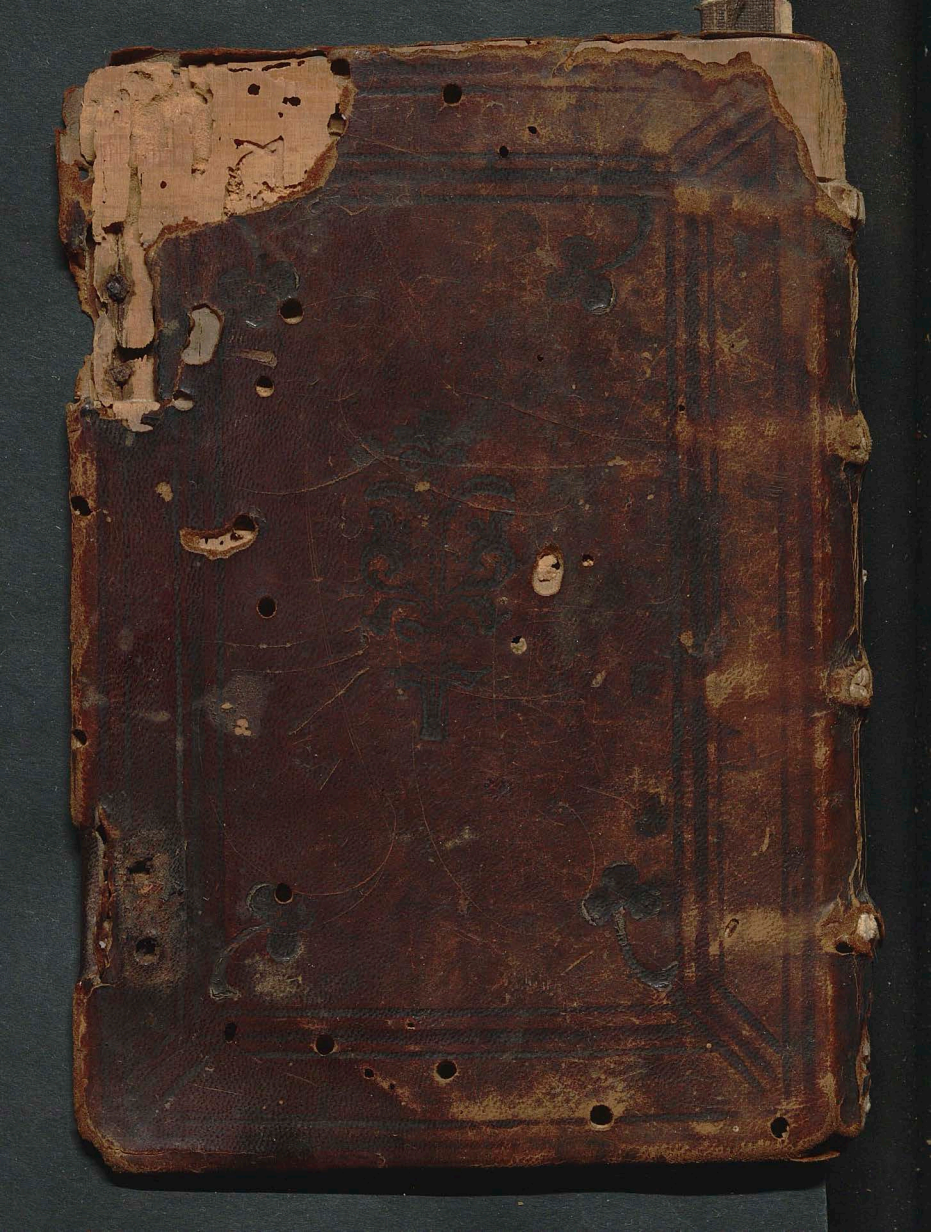
Hauo Hauia